

конкурентоспроможності вітчизняних виробників ковбасної продукції, можна назвати наступні:

- державна підтримка м'ясопереробної галузі;
- державне регулювання імпорту сировини;
- постійний державний нагляд і контроль за встановленням роздрібних цін на ковбасну продукцію;
- посилення з боку держави контролю якості ковбасних виробів;
- формування та здійснення грамотної маркетингової політики.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІКА ВИРОБНИЦТВА ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

**Півень А.В., аспірант,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

Вирощування олійних культур, поряд із зерновими, складає основу аграрного виробництва і в повному обсязі забезпечує як внутрішні потреби країни, так і формує експортний потенціал всього агропромислового комплексу.

Серед майже всіх сільськогосподарських культур, що вирощуються в Україні, лише виробництво олійних культур з року в рік стабільно відзначається високим рівнем доходності. При цьому основним споживачем олійної сировини виступає олійно-жировий комплекс, з його величезним експортно-орієнтованим потенціалом, завдяки якому Україна входить до трійки світових лідерів з виробництва та експорту олії (зокрема соняшникової).

Крім стабільного розвитку ринку соняшнику і попиту на нього, у відповідь на світову зацікавленість біопаливом, товаровиробники почали збільшувати загальні посівні площі під ріпаком з 90 тис. га в 1990 році до 1060 тис. га в 2009 році (більш ніж в 10 раз). Не дивно, що за таких умов загальні посівні площі, зайняті під олійними культурами збільшились більш ніж у 5 разів. І в подальшому, за умови збереження високих світових цін і попиту на олійні культури, слід очікувати поступового зростання частки олійних культур у валовому виробництві сільськогосподарської продукції.

Соняшник, головна культура в структурі виробництва олійних. У загальному обсязі виробництва олійних культур в Україні він займає

близько 70 %.

Останніми роками спостерігається тенденція нарощування виробництва таких олійних культур як ріпак і соя (площа під соєю збільшилась у 2009 році порівняно з 1990 роком майже у 7 разів), що стимулюється головним чином значним попитом з боку світового ринку. Як наслідок, зменшується питома вага соняшнику в структурі олійних культур.

Динаміка виробництва та посівні площі олійних культур в Україні наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка виробництва та посівні площі олійних культур в Україні за 1990-2009 роки

Показники	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Олійні культури всього, тис. т.	2814,2	3664,0	5678,9	6902,4	5965,6	10271,6	9436,4
Соняшник, тис. т.	2570,8	3457,4	4706,1	5324,3	4174,4	6526,2	6364,0
Питома вага соняшнику у ВЗ, %	91,4	94,4	82,9	77,2	69,9	63,5	67,4
Площа, тис. га.	1636	2943	3743	3964	3604	4306	4232
Ріпак, тис. т.	130,2	131,8	284,8	605,7	1047,4	2872,8	1873,3
Питома вага ріпаку у ВЗ, %	4,6	3,6	5,0	8,8	17,6	27,9	19,9
Площа, тис. га.	90	214	207	414	891	1412	1060
Соя, тис. т.	99,3	64,4	612,6	889,6	722,6	812,8	1043,5
Питома вага сої у ВЗ, %	3,5	1,8	10,8	12,9	12,1	7,9	11,1
Площа, тис. га.	93	65	438	751	671	558	644

Джерело: Держкомстат України, 2009

Стабільне зростання загального попиту на олійні культури сприяє високому рівню світових цін. Завдяки цьому українські товаровиробники матимуть можливість отримувати високі рівні доходу. Необхідно при цьому поступово збільшувати обсяги виробництва не екстенсивним шляхом (збільшуючи посівні площі), а застосовуючи нові ефективні технології виробництва, вдосконалюючи матеріально-технічні ресурси, залучаючи фінансові ресурси та ін.

Позитивна тенденція спостерігається на ринку соняшнику та соняшникової олії (після введення експортного мита на насіння соняшнику): останніми роками збільшується внутрішня переробка насіння соняшнику і збільшується експорт готової продукції – соняшникової олії, тобто перевагу отримали вітчизняні переробні підприємства. Запровадження експортного мита є цілком доцільним, оскільки спостерігається стабільне зростання потужностей олійно-жирової промисловості України.

Головна умова забезпечення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках олійних культур – перехід до прогресивних високоефективних технологій виробництва і, як результат, збільшення обсягів виробництва при зменшенні посівних площ.

Підвищення ефективності вирощування та реалізації олійних культур залежить від здійснення сільськогосподарськими підприємствами таких заходів: неухильне дотримання сівозмін щодо посівів соняшнику; застосування інтенсивних технологій вирощування, впровадження високоврожайних сортів і гібридів олійних культур з високим вмістом олії; аналіз внутрішнього та зовнішнього ринків з метою виявлення найбільш ефективних каналів збуту, економічне та ефективне витрачання ресурсів та ін.

Ринок олійних культур для України має стратегічно важливе значення, оскільки є стабільним джерелом валютних надходжень. Тому нарощування обсягів виробництва олійних культур, а також участь України на світовому ринку рослинних олій є досить важливими для економіки держави.

Науковий керівник – професор Мазнев Г.Є.

СТАН ТА ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ РИНКУ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

**Прядка О.С., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

Як стверджує велика кількість офіційних інформаційних джерел та як свідчить статистика АПК України останніх років, на сьогоднішній день соняшник – одна з найприбутковіших культур в